

Hoeveel Lochemers zouden niet ergens op zolder of onderin de boekenkast een fotoalbum of een stapeltje oude foto's hebben liggen? En in hoeveel van die stapeltjes zou niet zo'n kenmerkende afdruk op een kartonnen ondergrond zitten, met in sierlijke letters 'C.J. Horst Jr, Nieuwstad Lochem'?

Het echtpaar Christina Klein Brinke en Hendrik Gerrit Vrieling in 1903]

Zulke kaartjes werden door de fotografen van die tijd gemaakt in twee standaardformaten, die pasten in de vakjes van een fotoalbum met kartonnen bladzijden die bijna even dik waren als de fotokaartjes. Kleine portretten of 'cartes de visite' hadden een formaat van 6,5 x 10 cm. Staatsieportretten van een gezin of echtpaar

hadden het formaat 10,5 x 17 cm. Voor de grote versies werden de geportretteerden voor een mooi decor geplaatst of van een rekwisiet voorzien, zoals een fiets, een lessenaar of een vaas met bloemen.

Fotograaf C.J. Horst jr aan de Nieuwstad in Lochem moet honderden van die kaartafdrukken hebben gemaakt. Vaak is niet eens meer bekend wie er is afgebeeld, zoals in het geval van een 'carte de visite' die onze secretaris onlangs op Marktplaats opduikelde. Maar in andere gevallen zijn de geportretteerden nog te traceren, zoals bij de foto van het echtpaar Vrieling - Klein Brinke, beschikbaar gesteld door hun Lochemse

kleindochter.

Het 'junior' in de naam van fotograaf Horst op die afdrukken is wat misleidend, want voor Lochem zou hij uiteindelijk bekend worden als de eerste Horst, vader van twee zonen die

in zijn voetsporen zouden treden. Ook het 'Nieuwstad' kan verwarrend zijn, want het meest zichtbaar was zijn (latere) winkel aan de Molenstraat 2.

Cornelis Johannes Horst werd in 1880 geboren in Zutphen. Zijn vader heette ook Cornelis Johannes, dus dat hij zich 'Jr' noemde was te begrijpen.

Rond 1900 was de fotografie in opkomst. Op verschillende plekken in het land waren pioniers begonnen met fotografie en fotohandel. Ook de jonge Horst zag er wel brood in. Na een opleiding bij fotograaf Goethals in Gorinchem was hij kort werkzaam in Zutphen en Amsterdam. In 1902 trouwde hij met Hendrika Jansen en vestigde hij zich definitief in Lochem. Zoals de oudste afdrukken laten zien begon hij

aan de Nieuwstad, waarschijnlijk op nr. 36. Fotograaf Horst was een begrip in Lochem en wijde omstreken. Niet alleen op Lochemse zolders kom je afdrukken van zijn foto's tegen,

maar ook in talloze beeldverzamelingen van documentatie- en erfgoedcentra. Horst liet op zeker moment het 'Jr' en 'Nieuwstad' op zijn afdrukken weg. Met de geboorte van zijn zoon Cornelis Johannes in 1904 was hij immers zelf niet meer de junior. En hij had een winkel betrokken aan het begin van de Molenstraat, in het naar voren stekend pand waar tegenwoordig een Italiaanse ijs- en broodjessalon is gevestigd. Het gezin kreeg, naast vier dochters, nog een tweede zoon: Karel Adriaan.

Na de eerste wereldoorlog raakten de portret- en staatsiefoto's uit de mode. Fotografie werd steeds gewoner, mede onder invloed van bedrijven als Kodak en Agfa. Amateurs gingen zelf aan de slag met een eenvoudige boxcamera van die firma's. De fotohandel was er nog wel voor de verkoop van materialen en voor het ontwikkelen van de fotorolletjes en het afdrukken van de foto's.

Daarnaast richtte de professionele fotograaf Horst zich op het maken van fotoreportages en nieuwsfoto's. Zo bezit het Historisch

Genootschap een door Horst samengesteld album met foto's van de familie Valckenier Kips en hun zomerverblijf 'Huize Heuvel-Enk' aan de Zwiepseweg. Meer hier over is te lezen in Land van Lochem nr. 2, 2014.

Beide zonen van het echtpaar Horst traden in de voetsporen van hun vader en werden eveneens fotografen en fotohandelaars. Hoewel ze zich gezamenlijk presenteerden als Fotografie-, Foto- en Kinohandel Gebrs. Horst hadden ze elk een eigen winkel. In het officiële Adresboek van Lochem uit 1939 zijn ze allemaal terug te vinden.

Horst, C. J., zonder beroep, Nieuwstad 36.
Horst Jr., C. J., fotograaf, Molenstraat 13.
Horst, K. A., fotograaf, Nieuwstad 12.
Horst, fa. Gebrs., fotograaf, foto- en kinohandel, Molenstraat 13, Nieuwstad 12.

Fotografie-, Foto- en Kinohandel GEBRS. HORST

NIEUWSTAD 12 — MOLENSTRAAT 13 — TELEF. 572 — LOCHEM
Onze 40-jarige ervaring op foto-gebied garandeert U vakkundige afwerking van al Uw foto-werk. Films bij ons gekocht, worden gratis ontwikkeld. Alle merken films in verschillende prijzen en maten verschoorradig. Speciaal adres voor alle soorten FOTO-TOESTELLEN en SMALFILM CAMERA's. Ons atelier is des Zondags den geheelen dag geopend. — — — Overal aan huis te ontbieden.

De puzzelstukjes voor dit artikel werden aangedragen door o.a. Christa Deters en Jan-Willem ter Welle.

Overige bronnen:

- Eddy ter Braak (2014). "Fotoalbum 'Huize Heuvel-Enk' te Lochem", in: Land van Lochem, nr. 2, augustus 2014, p.6-11.
- www.wikipedia.nl

Wilt u ook helpen bij het oplossen van nog meer raadsels? Ga dan eens naar onze website www.hglochem.nl en 'zoek' naar de pagina 'Wie? Wat? Waar?'